

Úvodník

Milé čtenářky, milí čtenáři e-Věstníku, v minulém čísle jsme slíbili, že se budeme více věnovat probíhajícím jednáním o Českém včelařském programu pro léta 2014 – 2016 a o navazujícím nařízení vlády (hlavně o dotacích) a také dalším jednáním, která se týkají novelizace tzv. nálezové vyhlášky, v níž se jedná především o pasáže, které se týkají moru včelího plodu. Slib se pokoušíme nyní splnit informacemi a rozhovory s těmi, kteří se jednání účastní. Snažíme se svým způsobem podat alespoň základní zprávu o tom, jak vše probíhá.

Připojujeme také jednu reminiscenci, která sice vznikla již před časem, po jednom kole těchto jednání, avšak neztratila na aktuálnosti...

Tímto samozřejmě také otevíráme stránky e-Věstníku pro diskusi k těmto tématům.

Přidáme také něco informací z kursu, který naši kolegové uspořádali pro ty, kteří se chtěli naučit, jak zadávat data do systému Varroamonitring.

K tomu dodáme zprávu o tom, jak se také může letní monitoring vyplatit. A přidáme též pozvání na kurs pro lektory PSNV-CZ, na němž je ještě pár volných míst.

V příštím čísle se pak budeme věnovat jednáním u tzv. kulatého stolu a dalším aktualitám.

Jaru blíž!

Redakce

Strípky z jednání aneb ze světa včelařské legislativy

Český (?) včelařský program...

Jednání o Českém včelařském programu pro období 2014 – 2016 a o na něj navazující novele nařízení vlády č. 197/2005 Sb. o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh, ve znění nařízení vlády 285/2007 Sb., ve znění nařízení vlády č. 373/2010 Sb., ve znění nařízení vlády č. 173/2011 Sb., která probíhají od konce minulého roku, se chýlí ke konci. Měla by vyústit v základní a všemi subjekty přijatelný text programu, který bude zaslán orgánům EU do Bruselu. A na základě tohoto textu by měly vzniknout v rámci zmíněného nařízení vlády směrnice, které budou m. j. určovat systém dotací. Co také jiného, že? Takže není divu, že tato jednání budí značné emoce a jejich výsledky patřičnou zvědavost.

V čísle 23 e-Věstníku z konce prosince loňského roku jsme se již jednáním podrobněji věnovali a přinesli také rozhovory s těmi kolegy, kteří se účastnili vyjednávání za PSNV-CZ a MSVV.

Zrekapitulujme si to:

Na jednání šly PSNV-CZ i MSVV s několika prioritami.

- vzdělávání, v rámci tohoto tématu podpora principu, aby o dotace na vzdělávání mohl žádat každý subjekt, který již po nějakou dobu působí v oboru. V té souvislosti šlo samozřejmě také o to, abychom podrželi dosavadní nezávislý systém lektorů, který umožňuje přednášet i těm lektorům, kteří v rámci programu ČSV přednášet z různých důvodů nemohou. Cílem bylo odstranit některé nevyvážené a diskriminující podmínky v problematice vzdělávání.
- Dalším tématem bylo otevření debaty o prevenci v tlumení některých chorob, zejména varroózy. V praxi šlo o postavení letního či dokonce celoročního monitoringu varroózy jakožto prevence alespoň na úroveň léčení varroózy, protože ostatní léčebná opatření jsou dotována (léčebné přípravky, kompresory, vyvíječe).
- Třetím tématem byl návrh na intensivnější spolupráci se subjekty, které jsou specializovány na aplikovaný výzkum tak, jak toto opatření funguje v okolních státech. Tento návrh vzešel především z dílny MSVV. Byla zde snaha podpořit či realizovat dílčí výzkumné programy v oblasti včelařství i včelích produktů. A v té souvislosti také podpořit vznik a provoz tolik potřebných nezávislých monitorovacích a testačních stanic.

Za PSNV-CZ se jednání jich účastnili: 1. místopředseda RNDr. Leopold Matela a ředitel Ing. Petr Texl. Za MSVV v lednu Mgr. Jiří Danihlák a 6. února Ing. Karel Jiruš (o jeho dojmech z jednání si můžete přečíst v [úvodníku 1. čísla Moderního včelaře](#)).

Jednání pomalu končí a je čas informovat, jak vše probíhalo a kam se došlo. Položili jsme proto několik otázek účastníkům jednání: To mělo za následek velmi obsáhlou výměnu názorů na toto téma, kterou vzhledem k rozsahu tohoto media i s ohledem na zdraví a předjarní pohodu čtenářů nemůžeme uveřejnit celou.

Proto si dovolueme nabídnout jakousi sumu výsledků i dojmů, které redakci poskytli vyjednavači **Ing. P. Texl** a **RNDr. L. Matela**.

Kolik jednání již proběhlo, kdo se jich účastnil a v jaké jsou nyní fázi?

P. Texl: První jednání bylo 13. prosince 2012. V tomto roce byla již tři jednání, jedno v lednu (10. 1.) a dvě v únoru (6. a 26. 2.).

Za účasti pozvaných subjektů působících v oboru včelařství (jsou jimi: Apicentrum vzdělávání Václava Jakše, o.s., ČSV, o.s., PSNV-CZ, o.s., SVS ČR, MSVV, o.s., VÚVČ, s.r.o., Sdružení včelařů Zlatníky, o.s., Dadant klub, o. s. a zástupci SZIFu a legislativně právního odboru vlády) se projednávají, jak už bylo výše zmíněno, dva základní dokumenty. Jednak onen Včelařský program, jednak novelizované paraagrafové znění včelařského programu, tzv. nařízení vlády, jež z onoho programu vychází.

Jak to vše tedy probíhalo?

L. Matela: *I když na úvod bylo řečeno, že je dostatek času, vzápětí během několika chvil se hodnocení obrátilo, že naopak času mnoho není a nejlépe by bylo provést jen jakési kosmetické úpravy z důvodu průchodnosti dokumentů. Novelizace je snadnější než tvorba nových dokumentů.*

Co to v praxi znamenalo?

L. Matela: *Předpokládali jsme, že nejdříve řádně projednáme dokument Včelařský program ČR na roky 2014 – 2016 a změny v něm zaznamenané a odsouhlasené budou aplikovány do nařízení vlády. Taková je logika. Vzhledem k časovému zaneprázdnění pracovníků legislativy však byl program pozměněn a nejdříve se probíraly základní paragrafy nařízení vlády. Překvapilo nás to, ale nezaskočilo, mezi dvěma jednáními jsme trvali na projednání včelařského programu, který byl prakticky jen z pera předsedy ČSV. Při projednávání jsme měli mnoho logických a věcných připomínek. Dosud stále jen předpokládáme, že byly akceptovány. Původní znění bylo nikoliv hodnocením včelařství v ČR, ale hodnocením českého včelařství, a to jen z pohledu ČSV, navíc ještě s malou mírou objektivního posouzení skutečné situace. Nynější stav tohoto dokumentu je takový, že dle informace p. Ing. Pondělíčka, Ph.D., z MZe je tento dokument v rukou poradců ministra pro celkové (a doufáme nezávislé) posouzení. Nevíme však přesně, jaká varianta jim byla předložena.*

Předpokládám, že až bude vyhotoven oficiální dokument za ČR, vyvěsíme pro porovnání na náš web původní návrh a poslední platnou verzi.

Jak na jednáních dopadla ta témata, která prosazovaly PSNV-CZ a MSVV?

L. Matela: *Rozdělme si to tedy na jednotlivá témata:*

a) vzdělávání

Pokud jde o téma vzdělávání, pak musím říci, že nové vedení ČSV, (předseda Dr. Švamberk, předchozí vládní nařízení se totiž ještě projednávalo za předsednictví Mgr. Sojky) mělo snahu částečně, avšak z jejich strany maximálně možné omezit přístup ke vzdělání komplikovanou podmínkou o absolvování kursu pro učitele včelařství před rokem 2000. Pracovník legislativy se nejenom v tomto případě, ale i v jiných paragrafech velmi divil, že je možné dnes něco takového požadovat. Řekl, že ostatní kolegové na MZe se na to však při projednávání dívají shovívavě. Zmiňujeme tyto zdánlivě drobné střípky proto, že přece jenom už jednou získaný a výkonnými úředníky a vládou uznaný stav, který aspoň z části respektuje demokratické principy občanské společnosti, nelze jen tak opět zavrhnout, byť je to požadováno představitelem většinového včelařského sdružení. Nepomohla ani replika Mgr. Machové o průhlednosti a čistotě svazu a jeho vzdělávacím systému. Moderátor schůzky naštěstí pro svaz rychle odvedl téma k dalším bodům.

Naším hlavním cílem bylo udržet znění minulého nařízení. Doufáme, že již nebude změněno. Nepodařilo se nám zrovnoprávnit přístup k tzv. seminářům, které se využívají pro financování školení funkcionářů ČSV. Nebyla to naše priorita, zdůrazňovali jsme hlavně náš požadavek na rovný přístup.

Proslýchá se, že hodně emocí bylo okolo tzv. technické pomoci i okolo monitoringu varroózy...

P. Textl: *V rámci technické pomoci se projednávaly body, jako jsou obnova včelstev, dotace nákupu technických prostředků využívaných ve včelařství atd. Zde jsme navrhovali ekonomické stimuly spíše pro příjemce, ale setrvání u zaběhaných schémat bylo zdůvodněno také tím, že stávající stav vyhovuje platební agentuře SZIF, která má již vypracovaný systém kontrol a mechanismů hodnocení, navíc nebyla snaha měnit systém a způsob provádění s obavami o jeho průchodnost a také kvůli omezenému času na přípravu jak včelařského programu, tak i vládního nařízení. Měnily se tedy jen některé konkrétní dotační tituly, jejich výše a druh a návrh dotací v oblasti chovu matek. Bude opět podporován prodej matek nikoliv jejich nákup, a to diferencovaně podle stupně chovu dle chovatelského řádu. Pro začínající včelaře bude dotován nákup tuším 4 úlů, aniž by byla podmínkou specifická rámková míra. Všichni nakonec uznali, že je důležitější definovat obecně nástavkový úl. PSNV-CZ navrhovala nástavkový úl s diagnostickým (celozasítovaným) dnem, ale tento návrh neprošel...*

Nově se do pomoci zařazuje také podpora nákupu úlových registračních vah a tzv. ometačů včel.

Pokud jde o monitoring varroózy, pak mnoho různých tzv. monitoringů pravděpodobně mátló úředníky (např. zimní vyšetření měli je také nazýváno monitoringem...) a navíc se nám nepodařilo přesvědčit ostatní subjekty o prospěšnosti sledování aktuální situace varroózy. Připustili, že je to prospěšné pro jednotlivé včelaře a že je to v jejich vlastním zájmu, což je konec konců pravda. Ale o prospěšnosti sdílení těchto informací pro globální posouzení nálezové situace v regionech, co se dá očekávat před zazimováním atd. – o tom jsme nikoho nepřesvědčili. Zaujal mě výrok Ing. Kamlera: „Sledování ano, ale jen na vlastní včelnici, co je 5 km daleko mě nezajímá, nemá to žádný význam“.

Přesto je tu ale jedna dobrá zpráva, která přímo nesouvisí s projednávaným včelařským programem. O naší žádosti o dílčí příspěvek státu na grant MZe ve výši 414.000 tis Kč bylo naopak rozhodnuto tak, že obdržíme příspěvek v plné výši. Plán, který jsme v žádosti předložili, musíme nyní rozpracovat a zrealizovat, aby prostředky byly vynaloženy efektivně a monitorovací stanice s vysokou spoluúčastí zabezpečíme i za použití těchto prostředků. Proto jsme od prosazování monitoringu v rámci nařízení vlády v opatření Kontrola varroózy ustoupili. (V požadavku na celostátně dotovaný letní monitoring nás ČSV, VUVč ani Dadantklub nepodpořili.) Je nyní na nás, abychom v grantu MZe pro PSNV-CZ ověřili a validovali metody monitoringu varroózy a potvrdili, že programy prevence jsou důležité a prospěšné.

Jak dopadla snaha o podporu aplikovaného výzkumu?

L. Matela: *Tento bod navrhovala MSVV, bude tedy lépe zeptat se přímo jí.*

Protože jsme se však jednání účastnili, můžeme alespoň stručně o tomto problému referovat.

Největším problémem bylo splnit požadavek MZe kvantifikovat přesně a položkově výzkum, aby mohl být úředníkem SZIFu zkontrolován bez toho, aniž by musel žádat o nějaký posudek či oponentní zprávu. MZe mělo v minulosti velmi špatnou zkušenost se včelařem, který sice splnil formální náležitosti, ale odčerpal z tohoto programu prostředky po splnění nepřesně nastavených kritérií.

*V souvislosti s aplikovaným výzkumem mohu zmínit, že prostředky na takový **praktický výzkum** nabízela EU se spoluúčastí národní strany v poměru 70% EU 30% stát, a to s poměrně odborně nenáročnými výstupy, kdy smyslem výzkumu je zkoumat příčiny zimních úhynů, informovat včelaře a poskytnout data zadavateli, tedy EU. Zde se náš stát ale nepřipojil... Není mi známo, že by se u nás systematicky shromažďovala a vyhodnocovala data o zimních úhynech, což bylo smyslem této studie.*

Stát by tedy měl poskytnout podmínky pro shromažďování takových dat pro komplexní analýzy?

L. Matela: *Jistě by to bylo prospěšné. Domníváme se, že náš stát by se měl zapojovat více do těchto aktivit bez ohledu na stanovisko ČSV, či VUVč, s.r.o. Máme zde přece také vysoké školy, kde se systematicky včelařstvím zabývají. Z naší strany bychom měli evropské a celosvětové dění více sledovat a ptát se úředníků, kdo a jak rozhodl o účasti či neúčasti v takovýchto aktivitách. Připadá mi, že se bojíme podívat se pravdě do očí, na jaké úrovni při srovnání se světem naše včelařství skutečně je. To je však už na jiné téma*

Děkujeme, pánové, že jste Vy i ostatní vyjednavací věnovali svůj soukromý čas i nemalé množství energie na hájení naší filosofie, našeho vidění včelařského světa. Naše poděkování nebudíž chápáno jen jako poděkování za redakci e-Věstníku, ale, jak pevně věříme, i za celou naši spřízněnou komunitu...

Za redakci e-Věstníku J. Matl

Jednání o včelařských dotacích v Praze (aneb Brněnský kobereček – retro)

Stále jsme bombardováni požadavky o informace z průběhu jednání na MZe ohledně Včelařského programu na období 2014 – 2016, resp. o novele nařízení vlády č. 197/2005 Sb. (tzv. evropské dotace). Zúčastnil jsem se za PSNV-CZ již druhého (10. 1.) a třetího jednání, tentokrát 6. února 2013. V podstatě nevím, co bych věcného včelařům sdělil, co by se týkalo nových pohledů na podporované aktivity a dotované položky. Jednání má totiž dvě roviny.

Rovina státního úředníka

Jedna rovina je tzv. úřednická, kterou představuje MZe, SZIF a SVS. Tady již od svolání a počátečních jednání je naznačováno, že je relativně málo času na úplně nové pojetí nařízení vlády, a musí se tedy připravit pouze novela, kdy z obavy z časového presu, legislativní průchodnosti apod. se připouštějí pouze kosmetické změny. Tady přesně člověk neví, zda je to záměr, nechtěnost, nemohoucnost, neznalost – nebo od všeho trochu. (prostě nepouštět se do nových věcí). Samotný právník MZe se při jednání drží za hlavu, když řešíme kapitolu dotací na vzdělávání a projednáváme 23 let po sametové revoluci dotování školení funkcionářů. Konstatování právníka, že projednávané včelařské dotace jsou velice nesystémové od samého začátku, a proto nedělejme velké změny nebo to celé spadne, je pouze dalším suchým konstatováním úředníka, který určitě nenavrhne sám nové řešení, pouze bude hlídat, aby změna byla co možná nejmenší. SZIF jako platební agentura hledá kompromis mezi nesystémovými požadavky včelařů a způsobem administrace dotace tak, aby bylo zaručeno plnění a kontrola. Nabyl jsem dojmu, že úředníci konají svou práci relativně zodpovědně, nepouštějí se do pro sebe smrtících politických půtek, a že kdyby se předložil společný odborně fundovaný program dotací, že by museli zajistit jeho realizaci. – To je ale „kdyby“. Nedávný kulatý stůl byl sice kulatý, ale, jak je vidět, zatím měl tak velký průměr, že jsme se za ním nedohodli.

Rovina pseudoodborná

Druhá rovina je česko-včelařská, úmyslně neuvádím rovina odborná. Na předposledním jednání v lednu se tato včelařská slabina a malost projevila v celé nahotě. ČSV vyslal na jednání předsedu, tajemníka a právníčku, která podle vyřčených argumentů k některým bodům musela předem projít školením Národní fronty. Když pomínu její (zamítnutý) návrh dotovat matky pouze chovatelům matek, kteří budou respektovat určenou max. cenu matek, tak dále otevřela bod jmenování lektorů pro vzdělávací akce. Doslova uvedla, že o. s. ČSV je průhledné a čisté na rozdíl od jiných sdružení, která jsou málo průhledná a nemohou zaručit odbornou kvalifikaci, resp. vzdělávání svých lektorů. Toto si dovolí říci právníčka sdružení, u kterého se průhlednost charakterizuje nevyjasněným odklonem 11,5 mil. Kč na tajný účet Vzdělávacího centra, které tyto peníze po odhalení vrátí a ČSV několik měsíců hledá pojmenování těchto peněz.

Co víc udělat pro odborný kredit lektorů PSNV-CZ vedle samotné prezentace na odborných akcích (ta je podle nás nejdůležitější) a systému vzdělávání lektorů v kursech lektorských a prezentačních dovedností (na webu PSNV-CZ jsou směrnice pro vzdělávání, seznam a vizitky lektorů, včetně videí)? Navíc lektori PSNV-CZ vyučují na Letních školách, vedou odbornou výuku na akreditovaném učebním oboru Včelař na SOU v Blatné a nyní realizují pilotní vzdělávací kurs Včelař – Farmář, včetně tvorby učebních textů v rámci Evropských fondů. Je to všechno opět neznalost, nebo postoj z pozice silnějšího?

Na posledním jednání, kde byl ČSV zastoupen již čtyřmi lidmi, nás překvapil dotaz Ing. Mandíka, kam jdou peníze za vzdělávací činnost PSNV-CZ, které nám vyplácí za celý rok SOUV-VVC Nasavrky (resp. SZIF). – přátelé, to jsou obavy!

Priority PSNV-CZ a MSVV

PSNV-CZ a MSVV na jednáních o dotacích navrhuje a argumentací prosazuje:

- udržet rovný přístup ke vzdělávání včelařů (lektori PSNV-CZ; semináře pro všechna o.s.)
- postavit letní monitoring varroózy jako prevenci alespoň na úroveň léčení varroózy;

Retro – nadpis jsem si vypůjčil z článku o průběhu jednání mezi PSNV-CZ a ČSV v Brně v hotelu Slovan v roce 2005 „[Byl jsem v Brně minulý víkend nebo před 20 lety?](#)“ Jak je vidět, mnoho postojů je

jakoby zacyklovaných již několik let a zdánlivě neřešitelných jen proto, že to navrhl někdo jiný, někdo malý, někdo kdo není „průhledný“. Odborné argumenty zatím nejsou na pořadu dne. Prolomí to avizované kulaté stoly? Jsem optimista!

Petr Texl,
člen vyjednávacího týmu za PSNV-CZ

Jednání o vyhlášce č. 299/2003

Současně s jednáními o Včelařském programu a následném nařízení vlády probíhají také jednání o změnách [vyhlášky č. 299/2003 sb. o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka](#).

Mendelova univerzita, Mendelova společnost pro včelařský výzkum a Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně předložily společně návrhy na změny jejího znění, zejména pro mor včelího plodu. Položili jsme několik otázek členovi vyjednávacího týmu a zároveň předsedovi PSNV-CZ MVDr. Zdeňku Klímovi.

Zúčastnil jste se jednání na MZe ohledně možné změny vyhlášky upravující m.j. tlumení moru včelího plodu a tam presentoval a obhajoval návrh na některé změny. Z čeho tato iniciativa vycházela? Šlo o společnou iniciativu de facto tří subjektů. Připomenu její krátkou historii. Návrh na změny v legislativě upravující tlumení moru včelího plodu předložila před časem trojice autorů – Ing. Květoslav Čermák, CSc. (Mendelova společnost pro včelařský výzkum, o.s.), Ing. Antonín Přidal, Ph.D. (Mendelova univerzita Brno) a MVDr. Zdeněk Klíma (Veterinární a farmaceutická univerzita Brno).

Jak k tomu všemu vlastně došlo?

Již vloni v zimě na programových konferencích PSNV-CZ se o těchto tématech hodně mluvilo a jejich účastníci požadovali tyto změny, takže nám vlastně dali mandát, abychom se věci začali zabývat. Cítíme to jako svoji povinnost nejen odbornou, ale i ve světle zkušeností včelařské praxe. Právě případů, kdy byla likvidována stanoviště včelstev na základě výskytu několika plodových buněk, které se veterinárnímu inspektorovi tzv. nezdály, bylo poměrně hodně. Právě míru a typ přítomných klinických příznaků vyhláška nijak nezohledňuje, takže je v ČR legislativně, a tudíž i v praxi, možné, že dojde k totální likvidaci 100 včelstev na jednom stanovišti na základě jedné podezřelé buňky plodu. Víte, praxe je taková, že při odběru vzorku plodu, který vykazuje některý z klinických příznaků moru včelího plodu a včelstvo je skutečně v kontaktu se sporama, je zpravidla kultivace vždy pozitivní. Spory jsou totiž ve včelstvu prakticky všude a je možno je vykultivovat nejen z měli, ale i z jakéhokoli plodu. Je potřeba včelařské veřejnosti poskytovat daleko více informací o této nákaze, než se doposud prezentuje pod hlavičkou vzdělávání ČSV, o.s. Včelaři nemají při současné metodice prakticky žádné znalosti, jak by mohli sami ke zvládnutí nákazy ve svém chovu přispět. Prozatím k tomu neměli důvod, když se vše ihned slepě likviduje. Velice málo jsou mezi včelaři známy principy individuální a sociální imunity – odolnosti včel vůči moru včelího plodu. Jsou to přitom poznatky poměrně staré, jen se prozatím v ČR nějak politicky „nehodily“.

O co v návrhu šlo?

Součástí komplexně pojatého návrhu byla mimo jiné preventivní a ozdravná opatření a především změna v přístupu z příliš ofenzivního na „rozumně“ ofenzivní se zachováním potřebných opatření, která nemohou zhoršovat nákazovou situaci ani při částečné eliminaci včelstev na stanovišti. V posledních letech bylo příliš mnoho praktických příkladů, kdy jediné včelstvo s nálezem klinických příznaků a kultivačním potvrzením znamenalo likvidaci celého stanoviště bez ohledu na počet včelstev na stanovišti či na úroveň zoohygieny chovu. Byla a jsou velmi často utrácena a pálena včelstva nejen bez výskytu klinických příznaků, ale i původce choroby, byť jen ve stadiu spor. Navíc tento postup radikální likvidace včelstev popírá jakoukoli přirozenou odolnost včelstev a eliminuje z populace včel velmi kvalitní geny včelstev, které i přes tlak spor na stanovišti nejen že klinicky nepodlehnou, ale po čase u nich dochází i k eliminaci spor. O tato včelstva nám jde především, tato včelstva prostě již dále nesmíme utrácet a pálit!

Můžete popsat podstatu nejdůležitějších změn?

V podaném návrhu byly ve stručnosti především tyto změny:

- na stanovišti s výskytem klinických příznaků u včelstev do 25 % počtu včelstev na stanovišti se utrácí a pálí pouze tato klinicky pozitivní včelstva
- u ostatních včelstev se provede radikální obměna díla, dezinfekce vybavení (rámy, nástavky, dna)
- do roka je nutno pro zrušení ochranného pásma provést na tomto stanovišti vyšetření měli: pokud bude záchyt a vyskytnou se klinické příznaky, byť u jednoho včelstva, pak proběhne likvidace utracením a spálením všech včelstev na stanovišti (současně platná metodika)
- při vyšší incidenci klinických příznaků u vyššího počtu včelstev než 25 % včelstev na stanovišti proběhne radikální eliminace celého stanoviště (všech včelstev jako doposud).

Jak se věc dále vyvíjela?

Od podání návrhu už uběhlo půl roku. Neustálá další jednání probíhají a včelaři o nich mnoho nevědí. Rozhodl jsem se je informovat o stavu věcí, protože se bohužel toto téma stalo pro některé účastníky jednání spíše politickou otázkou, což není na místě. Dochází tak mnohdy ke zkreslování nechtěnému či snad i záměrnému, a to není dobře. Kolega Přidal, který byl za předkladatele návrhu přítomen všem jednáním, sice o těchto jednáních i našem návrhu podrobně informoval i ve svém příspěvku na podzimním včelařském semináři ve Zbýšově (záznam si můžete [pustit na webu](#)), v říjnu, ale věc se dále vyvíjí.

To nezní moc povzbudivě...

Jednání se od podání původního návrhu nesla v duchu oklešťování našeho návrhu. Přechodně byla dokonce vypuštěna celá kapitola prevence vzniku moru včelího plodu, což jsme považovali za nepřipustné. Tato kapitola je naštěstí nyní alespoň v základní formě opět součástí poslední verze návrhu. Byl také doplněn během minulých jednání požadavek (buď ze strany SVS, ČSV nebo Dolu – nikdo jiný kromě navrhovatelů totiž není součástí jednání) na podmínku pro částečnou eliminaci na 20 včelstev na stanovišti. Oponovali jsme, že to není ani tak o počtu včelstev, jako o zoohygienické úrovni chovu. To ale není možno jednoznačně legislativně definovat. Každopádně ten, kdo tuto změnu prosazoval, by značný počet včelařů s menším počtem včelstev z těchto změn fakticky vyloučil. Tento návrh byl při dalším jednání stažen.

28. ledna bylo tedy další kolo. Kdo se jej zúčastnil?

Přítomni byli Dr. Semerád (SVS), Ing. Kamler (VÚVČ v Dole, s.r.o.), Dr. Švamberg (ČSV, o.s.), Ing. Mandík (ČSV, o.s.), Ing. Havel (agrární analytik), Ing. Přidal (Mendelova univerzita Brno) a já za (VFU Brno). A také dva zástupci legislativních oddělení ministerstva. Jednání řídil Ing. Pondělíček (MZe).

Můžete aspoň naznačit, jak jednání probíhalo?

Pokusím se o předání faktů, i když si neodpustím občasný komentář.

Dr. Švamberg jednání uvedl s tím, že s návrhy jako zástupce 97% českých včelařů nesouhlasí a trvá na stávajícím znění vyhlášky. Uvedl, že navrhované změny budou znamenat nebezpečí většího šíření MVP. Uvedl také, že ČSV nebyl od počátku součástí těchto jednání.

Tomu trochu nerozumím...

Předně: jednání byl od počátku přítomen zástupce Cechu profesionálních včelařů. Pokud mě paměť neklame, Cech je součástí ČSV. Pokud tedy jedna ruka v ČSV neví, co dělá druhá, nevím, proč by to měli řešit ostatní účastníci jednání...

Pochopitelně... Jaké tedy bylo jednání?

Byli jsme s kolegou Přidalem nuceni opět znovu zdůvodňovat naše návrhy, protože je očividně stále odpůrci navrhovaných změn patřičně nepochopili.

V čem, prosím?

Cílem není nijak stávající metodiku „změkčovat“ jak je nám podsouváno. Mysleli jsme naopak na maximální důslednost opatření. Avšak tato opatření nesmějí vést k likvidaci zdravých včelstev a včelstev, která nákaze odolala. Právě toto se při dosavadním uplatňování stávající vyhlášky často děje.

Samozřejmě jsou případy, kdy by bylo žádoucí stanoviště při výskytu klinických příznaků vzhledem k zoohygienické úrovni chovu i úrovni včelaře likvidovat úplně a obnovu chovu zakázat, ale i na to je pamatováno.

Jaké byly argumentace jednotlivých účastníků?

Ing. Mandík uvedl, že se tato likvidační opatření netýkají ani 1% včelstev ročně, proto nevidí důvod, proč ustupovat od radikální eliminace i zdravých včelstev, kdy jsou na stanovištích klinické příznaky, byť u jediného včelstva.

Ing. Kamler navrhl, aby byla hranice eliminace pouze klinicky pozitivních včelstev snížena na 15 % počtu včelstev na stanovišti. Jako navrhovatelé jsme tento požadavek kompromisně akceptovali. Je velmi těžké odhadnout od stolu tato procenta, totiž jestli 25 % nebo 15 % je ta správná hranice. Ukáže to jen praxe. Z praxe v ČR však již víme, že hranice 50 % je příliš vysoká. Jedná se o přílišné promoření chovu, kdy bez provedení ozdravných opatření nebyla tato metodika v některých případech účelná. Je však potřeba poznamenat, že při uplatnění 15% hranice je toto v praxi realizovatelné až od počtu 7 včelstev na stanovišti. Včelařů, kteří mají na stanovišti méně jak 7 včelstev, by se tedy v praxi novela vyhlášky v tom podstatném nedotkla a nadále by bylo likvidováno celé stanoviště. Je nutno také poznamenat, že je to podstatná část včelařů v ČR.

Ing. Havel uvedl, že současný stav je vzhledem k podnětům ze včelařské veřejnosti neudržitelný a že je nutné provést změny. Přiklonil se ke znění, které navrhovatelé podali. Zdůraznil však také, že výsledkem jednání může být rovněž neprovedení jakýchkoliv změn. Je však potřeba včelařské veřejnosti sdělit, kdo a proč těmto změnám trvale brání.

Ing. Přidal reagoval na slova Dr. Švamberka o pochybnostech přirozené odolnosti včelstev (která je však neoddiskutovatelná a je podložena mnoha vědeckými pracemi) tím, že včelstva, která odolala infekčnímu tlaku, jsou z chovatelského hlediska velmi cenná. Je však nutno chápat, že je to jen jeden z možných benefitů navrhovaných změn. Není možno si tyto změny vykládat tak, jak zaznělo z úst Dr. Švamberka, že chtějí navrhovatelé trvale udržovat původce moru včelího plodu v co nejvyšší míře, aby mohli šlechtit včelstva na odolnost proti moru včelího plodu. To je prostě jen nepochopení a vytrhování věcí z kontextu, což na podobná jednání prostě nepatří!

Tolik ve velké stručnosti alespoň stěžejní body, které zazněly. To, o čem jsem nyní mluvil, není žádný podrobný záznam jednání, jde jen o stěžejní body a diskutovaná témata.

Doufám, že budeme mít možnost zájemce s našimi argumenty pro změny seznámit ještě podrobněji.

Pozn. red.: o tématu bylo založeno velice zajímavé vlákno s anketou na [Včelařském fóru](#)

Ptal se J. Matl

Letní monitoring se vyplatí!

K tomuto sloganu se bezpečně dnes již hlásí všichni ti, kterým ani dodržení všech povinných ošetření stávající oficiální metodikou boje proti roztoči kleštíku včelímu nezajistilo vždy přežití včelstev. Realita je dnes taková, že v některých kritických letech může mít absence monitoringu pro včelstva i pro včelaře fatální následky. Navíc začínáme být stále častěji konfrontováni s rezistencí roztočů na používané chemické přípravky a dále s jevy, spojenými s náhlým tzv. domino efektem – s horizontálními přenosy varroózy (migrace roztočů z kolabujících včelstev v okolí). Hlavně z těchto důvodů bychom měli mít sami přehled o znalosti zdravotního stavu včelstev díky letnímu monitoringu.

Navíc bylo při příležitosti již tradičního V. setkání uživatelů VMS dne 6. 1. v Brně odměněno 20 nejpoctivějších přispívajících účastníků tohoto webového projektu za rok 2012. Každý oceněný dostal sadu 4 Formistopů, tedy pomůcky pro zamezení přístupu mravenců na podložky. To je důležité pro získání věrohodných výsledků v situaci, kdy se v okolí úlů vyskytují ty druhy mravenců, kteří roztoče prokazatelně vynášejí.

I přes to, že hlavní přínos letního monitoringu je pro včelaře především ve znalosti zdravotního stavu svých včelstev, aktivní přispěvatelé se mohou na zatím ještě přesně nespecifikovanou formu hrazení částečných nákladů těšit i v roce 2013. PSNV-CZ chce tímto podpořit zejména sdílení údajů zkušenějších včelařů těm méně zkušeným a také výměnu informací mezi včelaři.

Odměna byla financována z prostředků MZe, které PSNV-CZ získala na podporu projektu VMS.

redakce

Pomoc těm, kteří chtějí zadávat data do VMS, nevěděli jak, ale nebáli se zeptat...

Zájemci o zadávání dat do systému Varroamonitoring měli na začátku února první a unikátní možnost seznámit se se systémem pod vedením zkušených lektorů na jednodenním kursu, který pod křídly PSNV-CZ uspořádali v Jihlavě kolegové Ludvík Marek, Lukáš Matela a Tomáš Plevan. Nápad vznikl při jedné z debat v Pensionu Pamir ve Zbýšově na začátku ledna v předvečer letošního setkání uživatelů VMS. Autorovi tohoto zajímavého nápadu **Tomáši Plevanovi** položila redakce několik otázek. Pokud Vás, milí čtenáři, tento nápad zaujal a chtěli byste také projít podobným uvedením do problematiky zadávání dat, není nic jednoduššího, než dát vědět redakci e-Věstníku. Bude-li zájem, vše se může zopakovat. Třeba i jinde...

9. února jste uspořádali spolu s kolegy Ludvíkem Markem a Lukášem Matelou Kurs pro začínající zadavatele do systému Varroamonitoring. Byl to vlastně první kurs tohoto typu. Co vás k tomu vedlo? Vedla nás k tomu zkušenost se včelaři, kteří sice o monitoring spadu roztočů zájem mají, ale dělá jim problémy „domluvit“ se s Varroamonitoring systémem (VMS), případně s počítačem vůbec. Tito včelaři potom často do VMS data nezadávají, což je škoda, protože to jinak bývají poctiví a zodpovědní lidé s letitými včelařskými zkušenostmi. Naším cílem bylo tedy osvětlit problematiku VMS tak, aby i méně zdatný počítačový uživatel dokázal s VMS pracovat a měl představu, co v něm provádět lze a co naopak možné není.

Co se na kursu tedy prakticky probíralo?

Probrali jsme VMS od registrace a zanesení údajů o včelaři, stanovišti i včelstvu. Prošli jsme, jakým způsobem zadávat spady roztočů při „lčzení“ i mimo ně, zkusili jsme si tyto spady zadat a následně i prohlédli v tabulce spadů a v grafu.

Osvětlili jsme si, jakým způsobem lze zadávat „lčzení“, například i po celém stanovišti. Vysvětlili jsme, jak výše uvedené údaje měnit nebo odstranit.

Závěrem jsme objasnili i možnosti exportů, jak ve formě tabulek, tak v jiných formátech.

Zmínili jsme i možnost konzultace problémů přes „často kladené otázky“ na [Včelařském fóru](#), případně prostřednictvím [helpline](#).

Jak se kurs vydařil, dorazilo dost zájemců?

Myslím, že pro první „osahání“ problematiky byla účast dostačující. V každém případě musíme příště akci vyhlásit s větším předstihem. Počet účastníků na kursech podobného typu ale bude nejspíš vždycky dost omezen, protože je potřeba pracovat i s jednotlivými účastníky kursu individuálně. Nelze situaci jenom vysvětlit, promítnout na plátno a myslet si, že si s tím dotyčný, který s počítačem spíše bojuje, sám poradí.

Jak hodnotíte jeho efektivitu?

Znovu upozorňuji, že tento kurs nebyl zaměřen na ostřílené „softwarové inženýry“. Ti takovýhle kurs nepotřebují. Takže záleží na tom, co si pod zmiňovanou efektivitou představujeme. Pokud máme na mysli co nejvíce proškolených uživatelů, pak moc efektivní není. Pokud nám jde o poctivé a pravidelné zadávání dat spolehlivými a zkušenými včelaři, pak jeho efektivitu považuji za dobrou. To ale ukáže především sezona, která klepe na dveře, zda jsme problematiku vysvětlili dobře!

Hodláte v kursech pokračovat?

O tom, zda budou tyto kursy pokračovat, bych nerad rozhodoval sám. Musí nás u toho být víc, právě kvůli nutným konzultacím přímo mezi kursisty. V každém případě, pokud bude zájem (a zatím mi připadá, že by zájem být mohl), pak se kurs zopakovat pokusíme, i kdyby to mělo být v další části republiky.

Ptal se J. Matl

Informace pro lektory PSNV-CZ

Na kursu lektorských dovedností ve Lhotce u Teče (9. – 10. 3. 2013) je ještě několik míst volných. Jedná se o dvoudenní a prakticky orientovaný kurs pro lektory PSNV-CZ.

Přínosy kursu:

- získáte praktické informace a inspirace pro vedení včelařských kursů
- poznáte interaktivní metody výuky a úspěšného zapojování účastníků
- seznámíte se s principy designu programu vzdělávací akce
- odnesete si návrhy na řešení obtížných situací při vedení kursu

Kurs je již tento víkend, proto reagujte rychle. Podrobnější informace poskytnete:
Ing. Petr Texl – reditel@psnv.cz – 728 717 375